Dr. Josef Siblík: **Některé problémy daně z darování (věna, výbavy, apanáže, remunerace).** 1938, str. 78, cena 15 K.

Známý spor mezi finanční správou a nejvyš. správním soudem o poplatnost listinou neosvědčených některých darování movitých věcí vyvolal značný rozruch jak v právnické veřejnosti tak i v širších kruzích a měl za následek i zásah parlamentního úsporného a kontrolního výboru. Byl rozřešen zákonem č. 178/1937 Sb. z. a n., který v § 4 podal autentickou interpretaci dodatku k sazbě zákona č. 31/1920 Sb. z. a n. a k § 3 písm. k) vládního nařízení čís. 403/1920 Sb. z. a n. v ten smysl, že dary, v těchto předpisech uvedenými, se rozumějí veškerá poskytnutí, která se podle poplatkového práva mají za dary pokládati (§§ 30 a 31 cís. nař. čís. 278/1915 ř. z. a § 15 zák. čl. XI/1918 o poplatcích z převodu majetku). Význam zákona čís. 178/1937, jehož vydání bylo podnětem ke shora uvedené práci, spatřuje autor právem v tom, že na jisto postavil zdanění darování movitých věcí darovací daní, kterou odpoutal od listiny a tím našemu bernímu systému zabezpečil dědickou daň, která podle these Schanzovy bez důkladného vybudování darovací daně nemá opory, jak autor uvádí u připomínky odchylného názoru Meiselova (str. 21). Kniha je studií významu darování, tedy bezplatného nabytí mezi živými, s hlediska berního práva; nechce však býti dogmatickou prací o dani z darování, nýbrž zabývá se pouze několika otázkami, jež nebyly podle autorova názoru dosud dostatečně osvětleny. Jde tu na př. o úvahy, zda předmětem darovací daně jest právní akt (daň ze smluv), či skutečné plnění, tedy přesun statků nebo majetkových práv (daň ze skutečného obohacení), úvahy o potížích kontroly daně darovací, o tom, zda je účelné rozlišiti darování, podrobené darovací dani, od podobných bezplatných poskytnutí, která se činí na základě zákonného závazku, zvláště v okruhu příbuzných osob (na př. věno), o poměru darování k požitkům služebním (remuneratorní dary), a konečně o problému koncentrace více poskytnutí do jednoho poplatného aktu (zamezení úniku daňové progresi).

Historii a podstatu shora zmíněného sporu finanční správy s nejvyšším správním soudem objasňuje zejména pojednání o vývoji zákonné úpravy daně z darování a o vztahu listinného osvědčení k daňové povinnosti. Kniha však neobsahuje toliko teoretické úvahy o některých finančněvědeckých otázkách, nýbrž vykládá zásady naší darovací daně, důležité pro praktického právníka, kterému umožňuje snadněji pochopiti některé její předpoklady resp. podstatné znaky, z nichž některé teprve postupem času uznala i judikatura, jako na př. že předpokladem daňové povinnosti není obohacovací úmysl (tak na př. Bohuslav 8585/37).

Zvláštní pozornosti praktických právníků i širší veřejnosti se budou zajisté těšiti výklady změn a zejména úlev zákona čís. 178/1937 Sb. z. a n., týkající se daňové povinnosti příbuzenských darů, především pokud jde o zdaňování věna, výbavy synům a vnukům, apanáží jakož i rozlišení těchto poplatných příbuzenských darů od případů alimentační povinnosti, nepodléhajících darovací dani. Je tu též zmínka o poměru § 3 zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. o darovací dani k listinnému poplatku ze svatebních smluv. Zaměstnance a zaměstnavatele bude zvláště zajímati pojednání o rozdílu obvyklých a mimořádných remuneratorních darů, a o jejich podrobení darovací a důchodové dani za platnosti novely čís. 226/1936 Sb. z. a n. k zákonu o přímých daních.

Dodatkem jest připojen normativní výnos ministerstva financí o dani důchodové a darovací z remunerací zaměstnancům a výnos o provádění zákona čís. 178/1937 Sb. z. a n., které čtenáře poučí o praksi finančních úřadů. Vedle poslání teoretického stane se kniha nejen hledaným pramenem poučení finančních úředníků, ale i cennou pomůckou praktických právníků i širší veřejnosti ve věcech darovací daně.

Muchka.

Po časopisech.

Několik poznámek k výkazu státního občanství stran ve sporech manželských.

Soudcovské Listy 2/1939, na str. 46 a násl. uveřejňují pod hořejším názvem velmi zajímavé poznámky Dr. Josefa Beutla k praksi, vyvinuvší se na základě rozh. Vážný 16.870. Autor namítá proti požadavku, aby strany vykazovaly státní občanství předložením vysvědčení

o státním občanství ve sporech rozvodových a rozlukových, toto:

a) Mimo smlouvy 5/1926, 171/1926 a 146/1924 s Polskem, Rumunskem a Jugoslavií, dle nichž k rozhodování o rozvodu a rozluce manželství jsou povolány jen úřady (soudy) domovských států sporných stran, jest směrodatný předpis dvorského dekretu z 23. X. 1801, č. 542, dle něhož cizozemci mohou podávati v manželských věcech žaloby u zdejších soudů, má-li aspoň jeden z manželů zde stálé bydliště, a že rozhodují v těchto věcech dle zákonů země, v níž bylo manželství uzavřeno. § 76 j. n. nerozlišuje mezi tuzemci a cizozemci.

b) Z § 226 c. ř. s. nelze vyvoditi požadavek, aby soud požadoval ve sporu průkaz procesní způsobilosti, vždyť jinak by bylo zapotřebí vyžadovati ho všude, na př. je-li jako strana osoba fysická, musil by soud vyžadovati u každé z nich průkaz křestním listem o zletilosti a předložení potvrzení, že strana nebyla zbavena svéprávnosti, i kdyby nebylo nejmenší pochybnosti v tomto směru.

c) Není jasné, má-li soud pokládati lhůtu, kterou stanoví ve smyslu rozh. Vážný 16.870 k předložení průkazu o státní příslušnosti, za lhůtu ve smyslu § 84 a násl. c. ř. s., totiž jde-li o pouhé odstranění vady formální, v kterémžto případě uplyne-li lhůta marně, nelze ji dle § 85 c. ř. s. prodloužiti, anebo zda lze postupovati podle § 123 a násl. c. ř. s., jako by šlo o provádění důkazu listinou. V tom směru autor uvádí:

»Druhý názor vyhovující spíše potřebě za dnešních notoricky nepříznivých poměrů zastává většina soudů v praksi a prodlužuje stanovenou lhůtu tam, kde se stranám nepodařilo výzvě vyhověti. Leč vyskytují se i případy, kde soud stanoví lhůtu krátce a prohlašuje ji za neprodlužitelnou, odmítaje potom žalobu.

Poslednější postup vyvolává řadu otázek. Na př. straně se podaří získati osvědčení před uplynutím lhůty k stížnosti. Může soudce sám vyhověti stížnosti dle § 522 c. ř. s., když odmítnuto jednání pouze pro nepředložení osvědčení v dané lhůtě? Mohl by vyhověti i tehdy, kdyby byl žalobci uložil při odmítnutí žaloby útraty sporu? Může se přijíti k názoru, že při zmeškání neprodlužitelné lhůty připuštění osvědčení znamenalo by užití nepřípustného nového důkazu (§ 482 c. ř. s.). Platí to i tehdy, když strany hned na počátku přednesly souhlasně, že mají čsl. státní příslušnost? K vyloučení pořadu práva (§ 42 j. n.) a k nezpůsobilosti procesní (§ 6 c. ř. s.) hledí se v každém stadiu řízení. Má tu soud postupovati obráceně, když před pravoplatným ukončením sporu se ukázaly pochybnosti o státním občanství zcela nepodstatnými?«

d) Autor poukazuje i na případy, kdy příslušnost soudu tkvěla v bydlišti strany, které jest nyní v postoupeném území, a ptá se, jak budou rozřešeny otázky vzniklé záborem. Má za to, že předpis § 29 j. n. sotva podrží účinnost na případy ze záboru a pokládá za účelnější odročovati zatím spory spíše, nežli žaloby odmítati, dokud nebude otázka normativně vyřešena.

Neplatnost a trestnost ujednání o tom, že zaměstnanec ponese celé pojistné ze svého.

Pod uvedeným titulem přináší »Průmyslový věstník« č. 9, roč. 1939 tuto zajímavou glosu:

»Podle § 11 zákona o pensijním pojištění č. 26/1929 jsou neplatná ujednání, která by obmezovala nebo vylučovala platnost tohoto zákona v neprospěch pojištěnců nebo jich příslušníků. Neplatným by bylo proto též ujednání, že zaměstnanec ponese ze svého celé pojistné, neboť toto ujednání by obmezovalo zaměstnance vzhledem k ustanovení odst. 1 § 64 zákona o pensijním pojištění, podle něhož z pojistného hradí zaměstnavatel i zaměstnanec po jedné polovině. Zaměstnavatel hradí však ze svého celé pojistné za zaměstnance, kteří nemají služného na hotovosti. (Viz na příklad n. s. z 5. února 1937 Rv 1159/36).

Než ujednání druhu výše uvedeného příčící se ustanovení odst. 1, § 64 pensijního zákona zakládalo by i skutkovou podstatu přestupku stíhatelného podle § 170, odst. 1, lit. e) pensijního zákona, podle něhož přestupku se dopouští, pokud čin není přísněji trestný, zaměstnavatel nebo orgán no-